

VOORTGANGSBERICHT mei 2020

Hierbij ontvangt u van ons bericht over de stand van zaken rond de Brabantse Waterstof Coalitie (BWC). Na een uitvoerige marktverkenning willen we aan de slag met de bundeling en opschaling van de waterstofinitiatieven in Brabant. Ons voornemen was om de plannen dit voorjaar met u te bespreken tijdens een eerste partnerbijeenkomst. Echter, vanwege het coronavirus hebben wij die bijeenkomst moeten uitstellen. In de tussentijd houden we u online op de hoogte van de actuele ontwikkelingen. Graag bieden wij aan om de BWC als interactief platform te gebruiken voor informatie- en ideeuitwisseling: info@brabantsewaterstofcoalitie.nl

1. Wat is de stand van zaken?

Afgelopen anderhalfjaar hebben wij de waterstofkansen voor de regionale markt in kaart gebracht. Dit tegen de achtergrond van de snelle mondiale ontwikkelingen op dit gebied. Daartoe is een verkenningsdocument opgesteld dat wij u desgevraagd graag toesturen. Vervolgens is contact gelegd met diverse geïnteresseerde partijen, met name bedrijven en kennisinstellingen. Zonder uitzondering kregen wij positieve reacties, iedereen voelt de urgentie en ziet ook de kansen. Inmiddels hebben zich meer dan 30 bedrijven en instellingen aangesloten bij de Brabantse Waterstof Coalitie. Men geeft aan graag mee te doen omdat onze plannen goed aansluiten bij hun eigen plannen en ambities. En heel belangrijk om te vermelden is dat de BOM en WaterstofNet zich als professionele uitvoeringsorganisaties bereid hebben verklaard om initiatieven en projecten actief te willen ondersteunen en faciliteren. Zie verder ad 2.

In het najaar van 2019 hebben we de Stichting Brabantse Waterstof Coalitie opgericht. Doel hiervan is om aan alle geïnteresseerde partijen een platform te bieden voor bundeling en financiering van initiatieven. Met als gezamenlijke ambitie om in Brabant de juiste voorwaarden te scheppen voor de doorontwikkeling en opschaling van waterstofinitiatieven. Zodoende willen we de ontwikkeling naar een groene waterstofeconomie naar een hoger ambitieniveau helpen tillen.

2. BOM en WaterstofNet: onze executieve partners

De BOM en WaterstofNet zijn onze executieve partners. Zij hebben zich bereid verklaard om projecten en initiatieven te ondersteunen en te faciliteren, waar mogelijk met de hen ter beschikking staande instrumenten en fondsen.

De BOM is op verzoek van de Provincie Noord-Brabant (Alliantie EnergieOpslag) in 2019 een initiatief gestart om rond 'groene energie opwek/opslag en optimaal gebruik' een ecosysteem te ontwikkelen. Uitgangspunt daarbij is het optimaal gebruikmaken van de sterke techniekbasis van Brabant. De BOM heeft in dit kader met Force RE, ontwikkelaar en producent van grootschalige wind- en zonenergieprojecten, een alliantie gevormd.

In een GreenH2UB worden middels elektrolyse duurzaam opgewekte kilowatturen (kWh) van windparken en/of zonneparken omgezet in groene waterstof. Na compressie kan de waterstof worden opgeslagen en op gewenste momenten worden geleverd aan de mobiliteitssector (voor vrachtwagens, personenauto's, bussen, scheepvaart ed.) industrie of gebouwde omgeving via een buis-netwerk.

Doel is om 10 hubs in 2030 in Brabant te hebben (veelal langs snelwegen) die groene waterstof leveren. Nevendoel is om de Brabantse maakindustrie in positie te brengen voor het operationeel maken van Dutch elektrolyzer en mogelijk ook fuel cell applicatiefabrieken te realiseren. In Zuidoost- en Noordoost-Brabant zijn de eerste twee GreenH2UB's in voorbereiding, in Eindhoven/Bladel en het Land van Cuijk (zie verder onder ad 3). Partners zijn o.a. TNO, HyMatters, BrainPort Development, WaterstofNet, bedrijven, waterstofleveranciers, tankstation-bouwers/uitbaters en de Kempen Regio e.a.

WaterstofNet heeft al ruim 10 jaar ervaring met waterstofprojecten in zowel Brabant als Vlaanderen. Men heeft kantoren in Helmond en Turnhout en is goed aangesloten op de nationale en Europese agenda's. WaterstofNet ontwikkelt en realiseert – samen met industrie en overheden – projecten en roadmaps rond duurzame waterstof voor zero emissie transport (van heftrucks tot heavy duty, openbaar vervoer en personenauto's) en energieopslag. Voorts is WaterstofNet betrokken bij de realisatie van een 8-tal waterstoftankstations in de Benelux.

In Brabant werkt WaterstofNet samen met de BOM aan de ontwikkeling van GreenH2UB's (zie hierboven). In dat verband is men bezig om de mobiliteits- en industievraag in de Kempen in beeld te brengen en de businesscase te bepalen voor industrie en mobiliteit.

3. Inhoudelijke en regionale focus

Naar aanleiding van onze marktverkenning en de gesprekken met onze partners hebben we gekozen voor een 5-tal actielijnen die aansluiten bij de kracht van Brabant. Bij de prioritering hebben we ons tevens laten leiden door het uitgangspunt dat er geen andere duurzame energie inzet mogelijk is. Aldus komen we tot de volgende vijf actielijnen :

1. Productie en ontwikkeling van electrolyse apparaten (industrie en FME aan zet)
2. Benutten van kansen van waterstof in de logistiek
3. Windmolenenergie direct inzetten voor de productie van (groene) waterstof
4. De productie van waterstof bij de verbranding van afval
5. Netbalanceren en opslag duurzame energie

Als we inzoomen op de Brabantse regio's zien we een aantal veelbelovende plannen met perspectief op kansrijke bundeling:

In Zuidoost-Brabant is de BOM samen met partners (Brainport Development, Kempen Regio e.a.) bezig met de ontwikkeling van de eerste GreenH2UB in Bladel en/of Eindhoven (operationeel 2022). Het plan is een bestaande en een nieuwe woonwijk via groene waterstof warmte te leveren (zowel Bladel/Hapert als Eindhoven/Veldhoven/Best) en een tankstation voor industrie en mobiliteit neer te zetten (nabij KBP en nabij N2 HTCE).

In Midden-Brabant is door Midpoint Brabant een 'coalition of the willing' gevormd voor waterstof voor de logistiek. Met een 10-tal geïnteresseerde bedrijven (o.a. Brabants Afvalteam BAT, Albert Heijn, Axell Logistics, De Bresser, Chr. Vermeer Transport, Reylink, Aannemersbedrijf Van Wijnen en Vollenhoven Olie) wil men naar een 'Coalition of the doing'. Toepassing van waterstof is vooral gericht op heavy duty transport en de coalition bereidt zich voor op het opzetten en uitrollen van een pilotproject in Tilburg.

In Noordoost-Brabant heeft het Platform Ondernemend Meierijstad – waar bedrijven als Jumbo, VanderLande, Sligro, Mars en Friesland Campina bij zijn aangesloten - de ambitie om samen met de gemeente Meierijstad de bedrijventerreinen te verduurzamen. In verband daarmee heeft men onder meer een CO2-emissiefoto laten opstellen op basis waarvan concrete projecten zijn gedefinieerd voor het sterk terugbrengen van de CO2-reductie in de komende tien jaar. Onderdeel van die agenda is het vestigen van een waterstoftankstation om de toepassing van en vervoer met waterstof in de regio te bevorderen.

In West-Brabant heeft een groep grotere bedrijven – waaronder Saver, Suez, Jan de Rijk e.a. – inzetten op waterstof voor hun transportvoertuigen. Trekker is H2Point. West- en Midden-Brabant zetten vol in op de productie van waterstof in Geertruidenberg, op het terrein van de Amercentrale, in combinatie met de aanlanding van windenergie van zee. Op de langere termijn zijn er kansen voor de inzet van waterstof in de warmtevoorziening van de regio (via het huidige warmtenet van de Amercentrale).

4. Politiek-bestuurlijke inzet

Europese Unie

De wereld staat voor de opgave om richting 2050 de CO2-uitstoot met 80 tot 95% te verminderen. Het klimaatakkoord van Parijs (2015) en het landelijke klimaatakkoord (2019) zetten de lijnen uit voor de aanpak. En het benutten van de kansen op het gebied van waterstof maken nadrukkelijk onderdeel uit van die plannen. Dat geldt zeer zeker voor de 'European Green Deal', die eind vorig jaar is gepresenteerd door de Europese Commissie (Frans Timmermans).

Op Europees niveau wordt geïnvesteerd in onderzoek binnen het Horizon-programma en is waterstof aangemerkt als strategische waardeketen, een belangrijk onderdeel van de industriepolitiek van de EU. In navolging van de batterij alliantie wordt dit jaar een waterstof alliantie voorbereid om zo de Europese gecoördineerde aanpak een stimulans te geven. Dit leidt tot de ontwikkeling van een Europese waterstofketen, een 'Important Project of Common Interest' (IPCEI). Lidstaten wordt toegestaan om staatssteun te geven aan de ontwikkeling en opschaling van waterstofprojecten en initiatieven kunnen terecht bij de Europese Investerings Bank.

Kabinetsvisie waterstof

Recent (begin april) stuurde minister Wiebes de kabinetsvisie naar de Tweede Kamer. Men zet de lijnen uit voor een beleidskader en wil vertrouwen creëren voor diverse spelers om aan de slag te gaan met waterstof in afwachting van een nationaal waterstofprogramma. Het kabinet wil daarbij stevig inzetten. In de brief wordt CO2-vrije waterstof geponeerd als onmisbare schakel voor een duurzaam energiesysteem dat betrouwbaar, schoon, betaalbaar, veilig en ruimtelijk inpasbaar is. Het kabinet omarmt de waterstofambities in o.a. de industrie, het transport en de agrarische sector en dat biedt kansen voor onze regio.

Bovendien doet het kabinet een concrete oproep voor regionale initiatieven: “Regio’s spelen een sleutelrol in de verdere uitrol van waterstof. Noord-Nederland is een voorbeeld van een regio waar, voortbouwend op de aanwezige infrastructuur en kennis van gas, aan een nieuw economisch perspectief wordt gewerkt. Regionale overheden en organisaties kunnen een belangrijke rol spelen voor het ontwikkelen en faciliteren van lokale infrastructuur en projecten in de gebouwde omgeving, mobiliteit en industrie. Het actief demonstreren en zichtbaar maken van de mogelijkheden draagt ook bij aan maatschappelijk draagvlak voor waterstof en betrokkenheid van de burgers bij de energietransitie. Het opstellen van regionale energie-strategieën is een goede aanleiding om de lokale mogelijkheden in beeld te brengen. Het Rijk wil de samenwerking tussen regio’s stimuleren. Regio’s kunnen van elkaars initiatieven leren en aangeven wat er nodig is voor een nationaal waterstof ecosysteem. Speciale aandacht verdient de verbinding met de toekomstige waterstof infrastructuur en de ruimtelijke inpassing van elektrolyse projecten. De samenwerking met de regio’s zal onderdeel zijn van het nationale waterstofprogramma”.

Tot slot is het nog van belang te vermelden dat de kabinetsbrief tevens passages bevat over nieuw financieel instrumentarium. Ook in dat verband zien wij voor onze Brabantse missie interessante aankopingspunten.

Dit alles overziend kunnen we vaststellen dat Europees en nationaal bestuurlijk alle lichten op groen staan voor het faciliteren van investerings- en onderzoeksplannen op het gebied van waterstof. Decentraal is daarentegen nog het nodige werk te doen. Afgelopen jaar hebben we zowel op provinciaal als regionaal niveau contacten gelegd. De in ontwikkeling zijnde ‘Regionale Energie Strategieën’ (RES’en) worden het leidend beleidskader voor de publiek-private inspanningen op regionaal niveau. In de inmiddels gepresenteerde concepten wordt tot dusverre echter nog nauwelijks aandacht besteed aan de kansen van waterstof. Dus dat vraagt aandacht.

Op provinciaal niveau hebben we gesproken met zowel beleidsambtenaren als politici. In het algemeen ontmoetten we daar nog een enigszins aarzelende houding, duidelijk in tegenstelling met het gevoel van urgentie dat we bij bedrijven en kennisinstellingen hebben opgehaald. Om de provinciale politiek wakker te schudden hebben we eveneens in het najaar 2019 een manifest opgesteld. De kern van dit manifest is dat Brabant – evenals andere delen van het land - steviger ambities moet neerzetten op een aantal actielijnen die aansluiten bij de kracht van Brabant (innovatieve maakindustrie, krachtige logistiek en de in Brabant relatief zeer veel decentraal opgewekte energie via wind en zon).

Dit manifest is in november 2019 onderschreven door een 30-tal BWC-partners. Mocht u geïnteresseerd zijn dan sturen wij u het manifest graag alsnog toe.

5. Strategie en aanpak

Wij willen Brabant op een vergelijkbare manier als Noord-Nederland op de kaart zetten als kansrijke waterstofregio. En daarbij sluiten we aan bij de kracht van Brabant, in het bijzonder de technologische, industriële en logistieke potenties van onze regio alsmede de veelheid van burgerinitiatieven op het gebied van energietransitie.

Echter, in vergelijking met andere Europese regio's komt Brabant op het gebied van waterstof van ver. Daarom kiezen we bewust voor zoveel mogelijk substantie. Dat doen we door in te zetten op bundeling van thans nog kleine, versnipperde initiatieven in Brabant en deze vervolgens te linken aan de nationale en Europese agenda. Daarmee geeft de Brabantse Waterstof Coalitie invulling aan haar kerntaak, namelijk Brabantse kansen en initiatieven zichtbaar maken en agenderen.

In dit kader gaat de Brabantse Waterstof Coalitie de komende tijd ondermeer onderzoeken of een toonaangevend Brabants waterstofconsortium is te organiseren met directe steun en betrokkenheid van een aantal grote trekkers (bedrijven). Een dergelijk consortium is kansrijker in het Europese krachtenveld en kan tevens als 'paraplu' dienen voor het faciliteren en financieren van diverse kleinere, regionale initiatieven.

6. Discussie

Het is al opgemerkt. Vanwege de coronacrisis kunnen we onze plannen en uw eigen inzet pas later dit jaar met u bespreken. Voorlopig moet noodgedwongen worden gekozen voor de digitale weg. Wij willen graag uw platform zijn voor discussie en nieuwe initiatieven. Voel u vrij en uitgedaagd om met inbreng en adviezen te komen.

Graag tot spoedig ziens of horens!

Bestuur Stichting Brabantse Waterstof Coalitie
info@brabantsewaterstofcoalitie.nl

Leo Dubbeldam
Lambert van Nistelrooij
Paul Nijskens
Paul Smits